

Åläanningarnas tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen i stället
för fullgörande av värnplikt.

Skrivelse till Ålands landsting angående utlåtande över Regeringens proposition till Riksdagen, innehållande lag angående inbyggarnes i landskapet Åland tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen i stället för fullgörande av värnplikt.

Till Ålands landsting överlämnas härjämte i avseende å utlåtande den proposition Regeringen avsett överlämna till Riksdagen och vilken innehåller lag angående inbyggarnes i landskapet Åland tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen i stället för fullgörande av värnplikt, jämte motiv.

Helsingfors, den 1 juni 1922.

R e p u b l i k e n s P r e s i d e n t

A. J. Hanvick.

Justitieminister

Regeringens proposition till Riksdagen, innehållande lag angående inbyggarnes i landskapet Åland tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen i stället för fullgörande av värnplikt.

På grund av stadgandet i 27 § i lagen om självstyrelse för Åland av den 6 maj 1920 äro detta landskaps inbyggare skyldiga att biträda vid fäderneslandets försvar genom att, i stället för fullgörande av värnplikt, göra motsvarande tjänst vid lots- och fyrinrättningen. Det sagda gäller dock icke dem, vilka efter fyllda tolv år inflyttat till Åland från annan ort i Finland, där de skulle varit värnpliktiga, och utgör ej heller hinder för annan ålänning att, där han det åstundar, fullgöra värnplikt vid republikens krigsmakt.

Angående ålänningarnas tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen skall jämlikt åberopade lagrum stadgas genom särskild lag. Med avseende härå har förslag till sådan lag utarbetats; och hava därvid i huvudsak följande synpunkter gjort sig gällande.

Då ålänningarnas tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen skall motsvara den övriga finska medborgare åliggande värnplikten, är det sakenligt, att bestämmelserna om sagda tjänstgöring möjligast nära anslutas till lagstiftningen om värnplikt. Denna lagstiftning är emellertid, såsom känt, för närvarande föremål för revision, i det att senaste riksdag antagit ett förslag till ny värnpliktslag att vila över nyvalen. Vid sådant förhållande har det syns lämpligast, att ifrågavarande Ålands befolkning rörande stadganden avfattas med hänsyn till sistsagda lagförslag.

Enligt detsamma tillhöra de värnpliktiga under sin tjänstgöringstid de aktiva truperna, reserven eller lantvärnet. Med av-

seende å arten av tjänstgöringen i lots- och fyrinrättningen finnes emellertid icke anledning att fördela dem bland ifrågavarande tjänstgöringsskyldige, vilka icke stå i aktiv tjänst, i tvenne skilda kategorier, utan borde desamma efter avslutad aktiv tjänst tillhöra en reserv av personalen vid lots- och fyrinrättningen till utgången av den allmänna värnpliktsåldern eller till slutet av det år, då de fyllt femtiotvå år. Vad åter den aktiva tjänstetiden beträffar, har det syns sakenligt, att densamma fastställas lika lång som för de flesta specialvapenslag vid krigsmakten eller till ett år och tre månader, så mycket hellre som ju den tunga, tjänstgöringen vid lots- och fyrinrättningen innebär, synnerligast under krigstid är vida lindrigare än militärtjänsten.

Då ålänningarna förutsättas skola i regeln tjäntgöra vid en civil, till sjöfartsväsendet hörande institution, har det syns sakenligt, att uppbådsmyndigheten å Åland blir ett lokalt, sjöfartsstyrelsen underordnat organ. Kretschefsbefattningen kan vid sådant förhållande handhavas av vederbörande lotsfördelningschef, varigenom kostnaderna för uppbådsväsendet nedbringas till ett minimum.

Det uppbådade manskapets fördelning på de olika verksamhetsområdena och tjänstgöringsplatserna inom lots- och fyrinrättningen ankomme självfallet å sjöfartsstyrelsen, vilken ock ägde genom uppbådsnämnden inkalla manskapet i tjänst.

Bestämmelserna angående bestraffning av den vid lots- och fyrinrättningen an-

ställda ständiga personalen kunna icke tillämpas å de till tjänstgöring vid denna inrättning förpliktade ålänningarna, vilka ju icke äro att anses såsom tjänstemän. I betraktande å ena sidan av grunden för tjänstgöringsskyldigheten och å den andra av tjänstgöringens beskaffenhet synes det däremot sakenligt, att de tjänstgöringsskyldige underordnas strafflagen för krigsmakten, men dömas av civil domstol. I likhet med vad fallet är med militären och betjante vid lots- och fyrinrättningen borde ifrågasvarande personer därjämte kunna för ordningsföreselser näpas enligt särskild i administrativ väg utfärdad ordningsstadga.

En följd av den särställning, vari ålänningarna med avseende å värnplikten förordnats, torde anses vara, att också de ålänningar, vilka före utfärdande av lagen anngående självstyrelse för Åland inträtt i

krigstjänst och inskrivits i krigsmaktens reserv eller i lantvärnets första eller andra kategori, böra, där de ej själva åstunda kvarstå vid krigsmakten, överföras till reserven av personalen vid lots- och fyrinrättningen.

Då det torde möta svårigheter att i lots- och fyrinrättningens tjänst använda mer än en åldersklass tjänstgöringsskyldige, har möjlighet bort beredas att direkt till reserven överföra de tidigare uppbådade ålänningar, som icke inkallats i tjänstgöring vid sagda inrättning på grund därav, att lagen om självstyrelse för Åland med därtill hörande verkställighetslag icke kunnat tillämpas.

Nu ifrågasvarande lagförslag, varöfver utlåtande avgivits av Ålands landsting, överlämnas härmed till Riksdagens antagande sålydande:

Lag

angående inbyggarnes i landskapet Åland tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen i stället för fullgörande av värnplikt.

I enlighet med Riksdagens beslut vander härigenom stadgat:

1 §.

I aktiv tjänst vid lots- och fyrinrättningen inträder varje år en åldersklass av Ålands befolkning, nämligen de ynglingar, vilka det året fylla tjugu år och icke åstunda fullgöra värnplikt.

2 §.

Den aktiva tjänstetiden är ett år och tre månader. Efter dess utgång överföras de tjänstgöringsskyldige till reserven av personalen vid lots- och fyrinrättningen och kvarstå i denna till utgången av det år, då de uppnått en ålder av femtiotvå år.

I reserven utgöra de reservmän en åldersklass, vilka samma år inträtt i aktiv tjänst.

3 §.

Reserven av personalen vid lots- och fyrinrättningen användes att ersätta den del av

sagda personal, som vid övning med krigsmaktens reserv eller vid mobilisering inkallas i krigstjänst, samt att i mån av behov under krigstid förstärka sagda personal.

Under fredstid må personer, hörande till reserven av personalen vid lots- och fyrinrättningen, inkallas till tjänstgöring för sammanlagt högst sextiotre dagar.

Beträffande ordningen för de särskilda årsklassernas av reserven inkallande till tjänstgöring tillämpas stadgandet i 1 mom. 18 § värnpliktslagen.

4 §.

Tjänstgöringsskyldig bör, ifall han ej själv annat åstundar, såvitt möjligt anställas å tjänstgöringsplats eller fartyg, där personalen har samma modersmål som han, och erhålla sin undervisning på detta språk.

5 §.

Den, som ådömts förlust av medborgers-
ligt förtroende eller förklarats icke vara
vittnesgill, får ej användas i sådan tjänst-
göring, som i denna lag avses, men må efter
ingången av det år, då han fyller tjugu år,
och innan han uppnått en ålder av tjugu-
åtta år, för ett år och tre månader uppbådas
till arbete vid lots- och fyrinrättningen. Å
sådan person skola i övrigt stadgandena i
2 och 3 mom. 59 § värnpliktslagen tillämpas.

6 §.

Den, som vid uppbåd efter songfällig
prövning befinner sig oförmögen till tjänstgö-
ring vid lots- och fyrinrättningen, befrias
från tjänstgöringsskyldighet, såvitt ej här
nedan annorlunda sägs.

Uppbådad, vilken ännu icke uppnått
erforderlig kroppslig utveckling eller lider
av sjukdom, som gör honom tillsvidare oför-
mögen till aktiv tjänst, eller ännu icke åter-
vunnit sina krafter efter överståndens sjuk-
dom, skall vid nästföljande uppbåd undergå
förnyad besiktning.

7 §.

Uppbådad må kunna beviljas uppskov
med eller befrielse från inträde i aktiv tjänst
i enlighet med stadgandena i 22 § värn-
pliktslagen.

8 §.

Stadgandena i värnpliktslagens 4 kapitel
om uppbåds-kretsar och uppbådsmyndig-
heter, i 5 kapitlet om uppbådslängder samt
i 6 kapitlet om inkallande till besiktning
och verkställande av uppbåd äga motsva-
rande tillämpning i fråga om landskapet
Åland och dess inbyggare, med följande
undantag:

1:o) kretschefsbefattningen handhaves av
vederbörande lotsfördelningsschef, såvitt
ej annan sjöfartsstyrelsen underlydande
tjänstemän av denna förordnas att under
viss tid fullgöra kretschefens åligganden;

3

2:o) vid besiktningen av de uppbådade
biträdes uppbådsnämnden av en civil läkare;

3:o) den, vilken på grund av lag eller
frivillig anmälan skall fullgöra krigstjänst,
anses såsom om han vore uppbådad inom
den uppbåds-krets, som omfattar Åbo stad,
och hänvisas att angiven tid anmäla sig till
besiktning därstädes samt erhåller av all-
männa medel skälig resekostnadsersättning;
och hänföras till denna uppbåds-krets jämväl
de ålänningar, vilka såsom frivilliga inträtt
i krigstjänst;

4:o) ålänning, vilken ej önskar inträda i
krigstjänst, tillkommer icke rätt att anmäla
sig till uppbåd annorstädes än å Åland.

9 §.

Dagen för de uppbådades inträde i tjänst
fastställles årligen av handels- och industri-
ministern.

10 §.

Fördelningen av de uppbådade på de
olika verksamhetsområdena och tjänstgö-
ringsplatserna inom lots- och fyrinrättnin-
gen ankommer å sjöfartsstyrelsen, vilken
äger genom uppbådsnämnden tillhandahålla
de uppbådade skriftligt meddelande om ti-
den då och stället där envar bör infinna sig
i tjänst.

Beträffande den, som å den fastställda
inställelsedagen icke infunnit sig, tillämpas
stadgandet i 2 mom. 17 § värnpliktslagen.

11 §.

Efter sitt inträde i tjänst skola de tjänst-
göringsskyldige avlägga civil tjänsteed.
Den, som anser sig vara av samvets-skäl
hindrad att gå eden, avlägga en motsva-
rande högtidlig försäkran.

12 §.

Beträffande yngling, som önskar såsom
frivillig inträda i tjänst vid lots- och fyr-
inrättningen, gälla stadgandet i 52 § värn-
pliktslagen, sålunda likväl, att ansökan in-

lämnas till vederbörande kretschef samt att intyg om sökandens duglighet till tjänstgöring må utfärdas av civil läkare.

13 §.

Tjänstgöringsskyldig skall hemförlovas omedelbart efter det han avslutat sin tjänstgöring. Under krigstid äge dock 3 mom. 15 § värnpliktslagen motsvarande tillämpning.

Hemförlovande av manskap å fartyg, som befinner sig på resa, må, där resans avbrytande skulle vålla avsevärd olägenhet, uppskjutas till dess fartyget återkommit till den hamn, där det för tillfället är stationerat. Den överskjutande tiden räknas manskapet till godo vid inkallande till tjänstgöring i reserven.

14 §.

Gör sig den, som på grund av denna lag är anställd eller bort inträda i tjänst vid lots- och fyrinrättningen, skyldig till brott, som, om det begåtts av värnpliktig, skulle besträffas enligt strafflagen för krigsmakten, skola stadgandena i sistsagda lag i tillämpliga delar komma till användning, men målet handläggas av allmän domstol.

Angående sjöfartsstyrelsens och förmans rätt att ålägga tjänstgöringsskyldig ordningsstraff stadgas genom förordning.

15 §.

Stadgandena i 62—65 §§, 1 mom. 66 §, 67—71 §§, 73 §, 1 mom. 74 §, 77 §, 80—84 §§, 3 och 4 mom. 86 § samt 87 § värnpliktslagen äga motsvarande tillämpning å dem, som på grund av denna lag äro skyldiga att tjänstgöra vid lots- och fyrinrättningen. I fråga om dessa gälla jämväl stadgandena i 85 av sagda lag, likväl sålunda, att den polisman, vilken vid tillfället skall såsom ledamot närvara i uppståndsnämnden, förordnas av landshövdingen samt att uppståndsnämnden biträdes av en läkare.

Beträffande den, som icke å föreskriven tid infunnit sig till tjänstgöring i reserven, tillämpas stadgandet i 72 § värnpliktslagen.

16 §.

At den, vilken på grund av denna lag tjänstgör vid lots- och fyrinrättningen eller är sysselsatt med arbete vid densamma, skall erläggas dagspenning, motsvarande det lägsta belopp, som tillkommer värnpliktig i aktiv tjänst.

17 §.

Förutom 8 § avse stadgandena i denna lag icke personer, vilka efter uppnådd tolv års ålder inflyttat till Åland och enligt lagen om självstyrelse för detta landskap böra fullgöra värnplikt, ej heller dem, vilka vid uppbåd anmält sig önska inträda i krigstjänst eller efter denna lags trädande i kraft antagits såsom frivilliga i sådan tjänst. Beträffande dylika personer tillämpas med nämnda undantag värnpliktslagen; och äro de likställda med värnpliktige från andra delar av riket.

18 §.

De inbyggare i landskapet Åland, vilka vid denna lags trädande i kraft tillhöra krigsmaktens reserv eller lantvärnets första eller andra kategori och icke åstunda kvarstå vid krigsmakten, skola inskrivas i reserven av personalen vid lots- och fyrinrättningen.

I händelse de ålänningar, som härförinnan men efter utfärdandet av lagen om självstyrelse för Åland varit uppbåd underkastade och ej på grund av frivillig anmälan inträtt i krigstjänst, icke finna användning i lots- och fyrinrättningens tjänst, skola jämväl de inskrivas i reserven. Vidtagas sådan åtgärd, skola de uppbådade av samma åldersklass, som på grund av frivillig anmälan vid uppbåd stå i aktiv krigstjänst, därifrån befrias.

Alanning, vilken, ehuru därtill förpliktad, icke inträtt i aktiv militärtjänst, skall i stället för fullgörande av värnplikt tjänstgöra vid lots- och fyrinrättningen, såvida han ej redan fyllt tjugufåttå år, i vilket fall han inskrives vid reserven av personalen vid sagda inrättning.

19 §.
De nämnde bestämmelser, vilka erfordras för denna lags tillämpning, utfärdas genom förordning.

20 §.
Denna lag träder i kraft den — — — —

Helsingfors, den 1 juni 1922.

Republikens President

Justitieminister